

FORSVARSMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

FORSVARSMINISTEREN

11. maj 2009

MINISTERREDEGØRELSE - BERETNING 9/2008 OM BESLUTNINGSGRUNDLAGET FOR ET EVENTUELT KØB AF NYE KAMPFLY

Statsrevisorerne har den 25. marts 2009 givet bemærkninger til Rigsrevisionens beretning 9/2008 om beslutningsgrundlaget for et eventuelt køb af nye kampfly. Hermed fremsendes min redegørelse, der adresserer beretningens konklusioner.

Formålet med Rigsrevisionens undersøgelse var at vurdere Forsvarsministeriets og forsvarets foreløbige arbejde med at udarbejde et beslutningsgrundlag om nye kampfly til forsvaret. Rigsrevisionen har i den forbindelse besvaret følgende tre spørgsmål, som beretningen ligeledes er struktureret efter:

- Hvordan opgør forsvaret det fremtidige behov for eventuelle nye kampfly?
- Hvordan evaluerer forsvaret kampflykandidaterne?
- Hvordan beregner forsvaret, hvad nye kampfly koster?

Rigsrevisionens undersøgelse adskiller sig fra tidligere undersøgelser, idet Rigsrevisionen har undersøgt en igangværende proces, der først afsluttes efter Rigsrevisionens beretning er afgivet. I sagens natur har Rigsrevisionen derfor ikke kunnet undersøge det færdige beslutningsgrundlag, hvorfor en række af beretningens konklusioner skal ansues i dette perspektiv.

I forlængelse heraf skal det fremhæves, at Forsvarsministeriet anvender en omfattende ekstern kvalitetssikring af beslutningsgrundlaget og de bagvedliggende evalueringer m.v. Den eksterne kvalitetssikring udføres af Deloitte Business Consulting og Teknologisk Institut i fællesskab. Kvalitetssikring pågår, indtil beslutningsgrundlaget er færdiggjort og klar til fremlæggelse. Jeg har i den forbindelse med tilfredshed noteret mig, at Statsrevisorerne finder anvendelsen af ekstern kvalitetssikring en væsentlig styrke ved processen, ligesom Rigsrevisionen finder Forsvarsministeriets anvendelse af ekstern kvalitetssikring tilfredsstillende.

Det er min opfattelse, at de sidste 1½ års samarbejde med Rigsrevisionen i forbindelse med undersøgelsen og udarbejdelse af beretningen er forløbet konstruktivt, hvilket gennem den løbende dialog har medvirket til at optimere processen. Jeg kan generelt tilslutte mig beretningens konklusioner og anbefalinger, hvilket tydeliggøres efterfølgende i nærværende redegørelse. Samtlige anbefalinger ses således enten at være imødekommet i beslutningsgrundlaget eller planlagt håndteret i forbindelse med de eventuelt kommende kontraktforhandlinger.

Hvordan opgør forsvaret det fremtidige behov for eventuelle nye kampfly?

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder, at beslutningsgrundlaget bør være baseret på de fremtidige opgaver for kampfly.

Forsvarskommissionen af 2008 offentliggjorde sin beretning "Dansk forsvar, Globalt engagement" den 26. marts 2008 – dvs. dagen efter Statsrevisorerne gav bemærkninger til Rigsrevisionens beretning. I beretningen fremgår det blandt andet, at kommissionen ser et fremtidigt behov for kampfly til nationale og internationale operationer, samt at kampfly i forbindelse med internationale operationer kan varetage relevante opgaver inden for alle områder af opgavespektret. I kraft af Forsvarskommissionens beretning foreligger der efter Forsvarsministeriets opfattelse en afklaring af de fremtidige opgaver for kampfly, hvilket beslutningsgrundlaget vil være baseret på i overensstemmelse med Rigsrevisionens anbefaling.

Jeg noterer endvidere, at Rigsrevisionen har konstateret, at analysearbejdet af mulighederne for levetidsforlængelse af F-16 flyene ikke var fuldstændigt på tidspunktet for beretningens udfærdigelse. Rigsrevisionen peger endvidere på, at beslutningsgrundlaget ikke på nuværende tidspunkt inddrager andre muligheder for eventuelt at videreføre kampfly baseret på F-16.

Som tidligere nævnt stoppede Rigsrevisionens undersøgelse før beslutningsgrundlaget var færdiggjort, hvilket selvsagt har betydning for Rigsrevisionens observationer og efterfølgende konklusioner i beretningen. Beslutningsgrundlaget vil således indeholde en række analyser i relation til at videreføre kampfly baseret på F-16. Det omhandler blandt andet analyser, der belyser mulighederne for at anskaffe nye eller brugte F-16 fly samt mulighederne for levetidsforlængelse og forlænget anvendelse af forsvarets F-16 fly, hvor man ved en ændret anvendelse af flyene kan anvende disse i længere tid end den nuværende planlægning foreskriver.

Hvordan evaluerer forsvaret kampflykandidaterne?

Vedrørende forsvarets evaluering af kampflykandidaterne har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen påpeger, at forsvaret inden evalueringen burde have fastlagt, hvilke egenskaber ved flyene, der tillægges mest vægt.

Evaluering af kampfly og anskaffelse af disse er en kompleks begivenhed, der forekommer så sjældent, at man næppe kan tale om, at der eksisterer standarder herfor. Det er blandt andet årsagen til, at Forsvarsministeriet valgte at få foretaget ekstern kvalitetssikring af beslutningsgrundlaget samt de bagvedliggende evalueringer. Forsvarets evaluering af kampflykandidaterne samt det baggrundsmateriale, der danner udgangspunkt for forsvarets evaluering, er således genstand for en gennemgribende ekstern kvalitetssikring, der blandt andet har til formål at sikre gennemsigtighed, sporbarhed og ligebehandling i forsvarets evaluering. Endeligt stiller den valgte fremgangsmåde krav til, at det klart og udførligt beskrives, hvordan den endelige vægtning er foretaget, ganske som Rigsrevisionen også anbefaler i beretningen.

Jeg har endvidere noteret mig, at Rigsrevisionen anbefaler, at forsvaret i løbet af eventuelt kommende kontraktforhandlinger sikrer, at der er sammenhæng i de økonomiske oplysninger, som producenten afgiver. Jeg kan med tilfredshed notere, at forsvaret agter at inddrage dette forhold i strategien for eventuelt kommende kontraktforhandlinger.

I den forbindelse er det væsentligt at holde for øje, at kampflyprocessen er usædvanlig blandt andet i kraft af det potentielle omfang samt den naturligt store politiske bevågenhed. Det betyder, at processen på dette tidlige tidspunkt er langt mere omfattende end sædvanligt i forbindelse med forsvarets anskaffelser, ligesom indholdet er anderledes. Den endelige politiske beslutning om eventuel anskaffelse af nye kampfly foretages først, når kontraktforhandlingerne er så fremskredne, at der foreligger et udkast til kontrakt, hvilket tidligst forventes omkring 2012. Et kontraktudkast vil i sagens natur indeholde bindende oplysninger fra producenten om blandt andet prisen på flyene.

Hvordan beregner forsvaret, hvad nye kampfly koster?

Jeg noterer med tilfredshed, at både Statsrevisorerne og Rigsrevisionen finder, at det er en væsentlig styrke, at de økonomiske forhold i beslutningsgrundlaget behandles i en tværministeriel arbejdsgruppe. Det skal dertil nævnes, at Finansministeriet i regi af den tværministerielle arbejdsgruppe fastlægger, hvordan usikkerheder og risici skal håndteres i de økonomiske beregninger, hvilket jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder tilfredsstillende.

Afsluttende bemærkninger

Det er således min opfattelse, at udarbejdelsen af beslutningsgrundlaget vedrørende anskaffelse af nye kampfly er i god gænge. Som nævnt i indledningen tager beslutningsgrundlaget og processen for de efterfølgende kontraktforhandlinger hånd om samtlige af beretningens anbefalinger. Jeg har da også med stor tilfredshed noteret mig, at både Statsrevisorerne og Rigsrevisionens beretning konkluderer, at beslutningsgrundlaget for anskaffelse af nye kampfly forventes at være væsentlig bedre end ved tidligere større materielanskaffelser i forsvaret.

Med venlig hilsen

Søren Gade